

УДК: 219:616.092:637.7

Гут О.М., здобувач ©

e-mail: okmasik@gmail.com

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

ПОШИРЕННЯ ПАТОЛОГІЇ ПЕЧІНКИ ТА ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ У СОБАК

У статті висвітлений вплив екзогенних та ендогенних факторів на розвиток гепато - панкреатичного синдрому при хворобах печінки та підшлункової залози у собак.

Ключові слова: *гепато - панкреатичний синдром, гепатит, собаки, панкреатит.*

Проблемою сьогодення для практикуючих ветеринарних лікарів є діагностика та ефективне лікування тварин за хвороб, що пов'язані із порушенням функцій печінки та підшлункової залози [1]. Цьому сприяє особливість анатомічної будови підшлункової залози у собак, оскільки у них вона має тісний зв'язок з печінкою. Проток залози відкривається разом із жовчним на великому сосочку дванадцятипалої кишки [2].

Існує поняття – гепато-панкреатичного синдрому, що супроводжується ураження підшлункової залози та печінки. При даному синдромі пошкоджуються два життєво важливих органа, які здійснюють секрецію травних ферментів а також виконують цілий ряд метаболічних функцій.

Для характеристики синдрому і визначення притаманних для нього ознак необхідно проаналізувати окремі захворювання, що спричиняють його виникнення.

Печінка є найбільшою травною залозою в організмі тварин. Водночас вона є центральним органом гомеостазу, обміну речовин, своєрідною біохімічною лабораторією організму, бере участь в обміні ферментів, вітамінів, гормонів, мінеральних речовин [3]. Зв'язуючи портальне і загальне коло кровообігу, печінка знешкоджує токсичні продукти, які надходять до неї із шлунково-кишкового тракту в процесі травлення. Тому вона раніше ніж інші органи, реагує на дію зовнішніх і внутрішніх несприятливих факторів [4].

Захворювання печінки часто відображають порушення фізіологічних функцій органу, які вона виконує, залежно від цього має різну симптоматику. Необхідно зазначити, що захворювання печінки можуть бути первинними, або вторинними, коли у 80 % випадків вони пов'язані з порушенням роботи нирок, шлунково-кишкового тракту, підшлункової залози і центральної нервової системи. [5].

© Науковий керівник Слівінська Л.Г., канд. вет. наук.

Гут О.М., 2011

Печінка відрізняється високими компенсаторними можливостями, здатністю до регенерації, тому у більшості випадків хвороби печінки мають субклінічний перебіг. Клінічні симптоми проявляються лише після тяжких уражень печінки, адже ураження 70 - 80 % гепатоцитів спричиняє печінкову недостатність [5].

Гепатит – запалення печінки дифузного характеру, що супроводжується гіперемією, клітинною інфільтрацією, некрозом, лізісом гепатоцитів, дистрофією інших структурних елементів, різко вираженою печінковою недостатністю. У собак частіше спостерігається гострий паренхіматозний гепатит, що протікає із запаленням паренхіми органу [6, 7].

Патологію печінки у собак викликають такі етіологічні фактори: токсини що поступають в організм із кормом (прянощі і копчені продукти); згодування тваринам неякісних сухих кормів; хвороби кишечника; ниркова та серцево-судинна недостатність; злоякісні пухлини, гемолітичні процеси та лейкози; інфекційні та паразитарні хвороби (лептоспіроз, інфекційний гепатит, вірусний гепатит, чума собак, парвовірусний ентерит, лістеріоз, колибактеріоз, сальмонельоз, токсоплазмоз) [8, 9, 10, 11, 12].

Останніми роками часто зустрічаються медикаментозні гепатити як наслідок неправильного використання антибіотиків, імуностимуляторів, сироваток, протипаразитарних і інсектицидних засобів [13].

Підшлункова залоза – це орган який розміщений позаду печінки в правій передній частині черевної порожнини. Основною функцією підшлункової залози є вироблення травних ферментів. Існує видова специфіка зовнішньосекреторної функції підшлункової залози. Так, залоза виділяє багато трипсину при годівлі собак м'ясом, ліпази і трипсину – при згодовуванні молочних продуктів [14].

Захворювання пов'язані з порушенням екзокринної функції підшлункової залози розвиваються або внаслідок недостатньої продукції травних ферментів, або внаслідок передчасної активації ферментів, що призводить до самоперетравлення і руйнування секреторної тканини залози, що й спричиняє панкреатит [15, 16, 17].

Панкреатит – це захворювання, що поширене серед собак різного віку, яке характеризується набряком, некролізом, аутолізом, фіброзом і зменшенням ацинозної клітинної маси підшлункової залози [18, 19]. При даному захворюванні у тварин розвивається больовий, холестатичний і диспептичний синдром із ознаками жовтяниці, недостатності екзокринної функції підшлункової залози із прогресуючим схудненням. Спостерігаються ураження паренхіми та протокової системи залози із можливим утворенням кіст [2]. Проте не існує породної і статевої схильності до даної патології, хоча більшість випадків захворювання зустрічається у тварин таких порід: як такса, йоркширський тер'єр і цвергшнауцери [20, 21].

Причинами захворювання можна вважати гіперліпопротеїнемію, ішемію підшлункової залози при стресі, дуоденальний рефлюкс, обструкцію панкреатичної протоки, хронічні захворювання печінки, жовчних шляхів та нирок, гіперкальціємію, отруєння.

Найбільш частою причиною панкреатиту у собак є годівля жирними кормами (більше 60 %) при якій настає надмірна секреція підшлункового соку [7, 22]. Собаки, що постійно одержують у раціон жирну їжу і мають недостатнє фізичне навантаження, хворіють значно частіше [19, 20, 23, 24]. Реєструються випадки захворювання собак панкреатитом внаслідок підвищення вмісту солей кальцію в крові [15].

Згідно з дослідженнями визначено, що препарати сульфаметазол, діуретики хлортіазид, хлорпромазин і кортикостероїди порушують функції підшлункової залози і викликають панкреатит [20].

Як стверджує Халл [25, 26] причинами виникнення панкреатиту також можуть бути інфекційні хвороби, зокрема чума, вірусний гепатит, парвовірусний ентерит. При останньому виникає можливість рефлюкса дуоденального вмісту у панкреатичні протоки.

Отже з проведеного аналізу літературних джерел необхідно відмітити, що гепато-панкреатичний синдром виникає внаслідок впливу екзогенних та ендогенних факторів. До екзогенних факторів належать неякісна годівля тварин, незбалансований раціон, інфекційні захворювання та медикаментозні препарати. Ендогенні фактори - ожиріння тварин, анорексія, запальні процеси печінки та підшлункової залози.

Вищевказані різноманітні етіологічні фактори впливають на виникнення гепато-панкреатичного синдрому, проте можливий прояв даного синдрому за інших патологій,

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Встановлення інформативних діагностичних патогномонічних тестів хвороб печінки та підшлункової залози у собак та розробка ефективних засобів лікування синдрому.

Література

1. Кирк Р. Современный курс ветеринарной медицины Кирка / Р. Кирк, Д. Бонагура / Пер.с англ. – Москва ООО «Аквариум Принт», 2005. – 1376 с.
2. Внутрішні хвороби тварин [текст] / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка. - Біла Церква, 2001. – Ч. 2. - 544 с.
3. Ветеринарна клінічна біохімія [текст] / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка і В.Л. Галяса. – Біла Церква, 2002. – 400 с.
4. Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин [текст] / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2004. – 608 с.
5. Ниманд Х.Г. Болезни собак / Х.Г. Ниманд, П.Б. Сутер. – М: Аквариум, 2001. – 806 с.
6. Strombeck D.R. Acute pancreatitis / D.R. Strombeck, B.F. Feldman // Current Veterinary Therapy. – VIII. /R.W.Kirk, W.B. Saunders. – Philadelphia, 1983. – P. 810–812.
7. Премодерируемый клуб. Гепатит у кошек, у собак. /Интернет джерело // Режим доступу: <http://clubs.ya.ru/4611686018427411744/replies.xml?itemno=39>

8. Vetvrach.info. Болезни печени и поджелудочной железы /Интернет джерело // Режим доступу: <http://vetvrach.info/gepato.html>
9. Рэмси Я. Инфекционные болезни собак и кошек. Практическое руководство / Я. Рэмси, Б. Теннант // Москва ООО «Аквариум Принт», 2004. – 304 с.
10. Hebert F. Guides pratique de medicine intere / F. Hebert // Point Veterinaire, 2006. – 458 p.
11. Greene S. Infection diseases of the dog and cats / S. Greene, W.B. Saunders – 2006. – 245 p.
12. Сулимов А.А. Вирусные болезни собак / А.А Сулимов, В.И.Уласов // М.: Колос, 2006. – 112 с.
13. Сімпсон Дж. Уильзе Р. Болезни пищеварительной системы собак и кошек / Дж Сімпсон, Р. Уильзе // Москва ООО «Аквариум Принт», 2007. – 496 с.
14. Болезни собак / Ф.И. Василевич, В.А. Голубева, И.П. Данилов и др. – М.: Колос, 2001. – 260 с.
15. Simpson K.W. Current concepts of the parthenogenesis and pathophysiology of acute pancreatitis in the dog and cat. // Comp. Cont. Ed. Pract. Vet. – 1993. – Vol.15. – P. 247.
16. Steer M.L. Chronic pancreatitis. / M.L. Steer, I. Waxman, S. Freedmann // New. Engl. J. Med. – 1995. – Vol. 332.– № 22.– P.1482–1490.
17. Рето Найгер Заболевания поджелудочной железы у собак и кошек /Интернет джерело // Режим доступу: <http://dog.adgth.ru/files/library/veterinaria/zabolpodzhzhel.htm>
18. Береговенко І.М. Мікроциркуляторні й патоморфологічні зміни у розвитку експериментального гострого панкреатиту у щурів / І.Н. Береговенко, Д.Ю. Зіненко. // Дніпровський медичний часопис. – 2008. –Т. 1. – №1. – С. 16-24
19. Creutzfeldt W. Etiology and pathogenesis of pancreatitis / W. Creutzfeldt, H. Schmidt // Scandinavian journal of Gastroenterology. – 1970. – Vol. 5. – Supplement 6. – P. 47–62.
20. Гоф А. Породная предрасположенность к заболеваниям у собак и кошек / А. Гоф, А. Томас // Москва ООО «Аквариум Принт», 2006. – 448 с.
21. Frenkel J.K. Toxoplasmosis // Pediatric Clinical of North America 1985.– P. 917-982.
22. Neuman N.B. Acute pancreatic haemorrhage associated with iatrogenic hypercalcemia in a dog / N.B. Neuman // Journal of American Veterinary Medical Association. – 1975. – Vol. 166. – P. 381–383.
23. Drazner F.H. Diseases of the pancreas / F.H. Drazner, Saunders W.B., Jones B.D. // Canine and Feline Gastroenterology / Philadelphia. – 1986.–P. 295–344.
24. Center S.A. Feline liver disorders and their management // Compendium on Continuing Education for the Practicing Veterinarian. 1986.–P. 889-901.
25. Hall S.M. Toxoplasmosis / S.M. Hall // Journal of Small Animal Practice. – 1986.–P. 705 – 715.

26. Hall J. A. Acute canine pancreatitis / J.A. Hall, D.W. Macy, P.W. Husted // Compendium on Continuing Education for the Practicing Veterinarian. – 1988. – Vol.10. – P. 403–416.

Summary

Gut O. M., graduate student

*Lviv national university of veterinary medicine and biotechnologies
named after S. Z. Gzhytskyj*

SPREADING OF THE LIVER PATHOLOGY AND PANCREAS IN DOGS

The article deals with spreading the influence of exogenous and endogenous factors of the development of hepato - pancreatic syndrome at liver diseases and pancreas in dogs is.

Keywords: *hepato - pancreatic syndrome, hepatitis, dogs, pancreatitis.*

Стаття надійшла до редакції 5.05.2011